

метод навчання, то граматику практикується не тільки у письмовій, але і в усній формі за допомогою співпраці з іншими учнями, тобто відбувається використання граматичного матеріалу на практиці безпосередньо в мовленні [там само].

Отже, проаналізовані підручники мають багато спільного, зокрема те, що вони обидва є ефективними для навчання німецької мови на ранньому етапі. Важливим є те, що вони призначені для учнів середньої школи, які починають вивчати німецьку мову як іноземну. В обох НМК провідним є комунікативний метод навчання мови, який спрямований на розвиток усного та писемного мовлення. Граматичний матеріал адаптовано до вікового рівня учнів, що робить його опанування цікавим і пізнавальним. Таким чином, проаналізовані підручники мають багато спільних рис та є ефективними для вивчення німецької мови та її граматики на початковому етапі.

Література:

1. Матвієнко Т. Вчимося спілкуватися за допомогою нового НМК з німецької мови «Hallo, Freunde!». *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2005. Вип. 2. С. 74–77.
2. *Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах*: підручник / Панова Л.С. та ін. Київ: Академія, 2010. 328 с.
3. Сотникова С. І., Білоусова Т. Ф. Німецька мова (1-й рік навчання). 5 клас: підруч. для закл. загальн. середн. освіти. Харків: Ранок, 2018. 176 с.
4. Bovermann, M., Georgiakaki, M., Graf-Riemann, E., Seuthe, C. *Beste Freunde. Deutsch für Jugendliche. Kursbuch*. München: Hueber Verlag, 2013. 72 S.

Гейман Я.А., студентка
Стройкова С.А., к. філол. н., доцент
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

СТРУКТУРНІ ВЛАСТИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ-КОЛОРОНІМІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Фразеологія на сьогоднішній день характеризується широким колом проблем. Актуальними і цікавими є дослідження в галузі структури фразеологізмів.

Українська дослідниця Белих О.М. у своїй статті «Структурно-семантична характеристика фразеологізмів з гастрономічним компонентом (на матеріалі сучасної німецької мови)» стверджує, що хоч фразеологізми не є модельованими словосполученнями, але вони досить чітко можуть бути розподілені за **типами структур** [1, с.1]. Розрізняють такі фразеологізми:

- за своєю формою співпадають із відповідними вільними словосполученнями: *aus schwarz weiß und aus weiß schwarz machen* – називати чорне білим і біле чорним [4, с. 182];
- сурядні структури: *blaues Blut* – блакитна кров [3, с. 106], *der gelbe Neid* – чорна заздрість [4, с. 75];
- фразеологічні одиниці з предикативною структурою: *blau reden* – брехати [3, с. 106], *alles in grau sehen* – бачити все в темному світлі [3, с. 179]. Сюди відносять також фразеологізми компаративного характеру: *blau wie ein Veilchen sein* – бути п'яним як чіп [3, с. 106].

Лінгвістки Валерія Майковська та Марина Прокопець у своєму науковому дослідженні «Структурно-семантичні особливості німецьких фразеологізмів хроматонімів» зазначають, що з точки зору структури фразеологізми-колороніми представлені двокомпонентними, багатоконпонентними сполученнями і складними іменниками [5, с. 139].

Беручи до уваги різні класифікації фразеологізмів, дослідниці виокремили:

а) **однокомпонентні**: *Braunbär* – бурий ведмідь [6]; *Rotkäppchen* – Червона Шапочка [6];

б) **двокомпонентні**: *eine weiße Weste haben* – бути невинним [6]; *ein weißes Blatt Papier* – чистий аркуш паперу [6];

в) **багатоконпонентні**: *mit etwas sieht es schwarz aus* – з чим-небудь справи йдуть кепсько [4, с. 182]; *rot anlaufen* – зашарітися [4, с. 140]; *j-n rot machen* – примусити когось почервоніти [4, с. 140]; *rot sehen* – розлютуватись, розгніватись [4, с. 182].

Дослідниця Ірина Гаврилова у статті «Фразеологізми німецької мови з національно-культурним компонентом» досліджуючи граматичні особливості фразеологізмів, зазначає, що це переважно словосполучення [2, с. 93]. Їх вона поділяє на два різновиди, кожен з яких має **твердо фіксовану структуру**. Такими фразеологізмами є парні сполучення та компаративні фразеологічні одиниці [2, с. 95].

Парними називають фразеологізми із цілісним значенням, утворені внаслідок семантичного перетворення сурядного поєднання двох граматично рівноправних слів та з'єднані за допомогою сполучника *und, oder* або *weder...noch*: *j-m wurde gelb und grün vor den Augen* – в очах потемніло [3, с. 251]; *sich gelb und grün ärgern* – не тямити себе від злості [3, с. 45]; *j-n blau und braun schlagen* – відлущувати когось [3, с. 106].

Компаративні фразеологізми – стійкі сполуки слів, відмінність яких полягає в порівнянні елементів, з яких вони складаються: *wie schwarz und weiß* – бути різними як день і ніч [3, с. 182]; *weiß wie eine (gekalkte) Wand werden* – збліднути, стати білим, як стіна [6].

Отже, з точки зору структури фразеологізми з компонентом кольору представлені загалом двукомпонентними та багатоконпонентними фразеологічними одиницями. Лише деякі фразеологізми-колороніми мають у своїй структурі складні іменники.

Література:

1. Белих О. М. Структурно-семантична характеристика фразеологізмів з гастрономічним компонентом (на матеріалі сучасної німецької мови). URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/12980/1/semantic_lexical.pdf (дата звернення: 05.04.2023).
2. Гаврилова І. Фразеологізми німецької мови з національно-культурним компонентом. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 32, Т. 1. С. 92–98.
3. Гаврись В.І., Пророченко О.П. *Німецько-український фразеологічний словник*. Т. 1. К. : Рад. школа, 1981. 418 с.
4. Гаврись В.І., Пророченко О.П. *Німецько-український фразеологічний словник*. Т. 2. К. : Рад. школа, 1981. 328 с.
5. Майковська В. О., Прокопець М. С. Структурно-семантичні особливості німецьких фразеологізмів хроматонімів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72). № 4. 2022. С. 136–140.
6. Duden. Deutsches Universalwörterbuch. URL: <https://www.duden.de/woerterbuch> (дата звернення: 05.04.2023).

Гнатюк Н.В., студентка
Зарічна О.В., к. пед. н., доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Входження України до світової цивілізованої спільноти є надзвичайно складним завданням без знання іноземних мов і без мовної взаємодії. Відкритість і доступність досягнень світової культури, процеси глобалізації, широке використання мережі Інтернет, участь у міжнародних конференціях, засоби масової інформації, туристичні поїздки, особисті знайомства відкривають великі можливості для людей дізнаватися багато нового про життя та поведінку народів інших країн [2, с. 10]. Тому особливого значення набуває формування соціокультурної компетентності, оскільки сформованість соціальних та соціокультурних умінь значною мірою визначає успішність у майбутньому. Одночасне вивчення мови та культури сприяє успішному опануванню іноземної мови, оскільки передбачає поєднання елементів